Published and distributed under permit (No. 761), authorized by the Act of October 6, 1917, on file at the Post Office of Jersey City, New Jersey. — By order of the President, A. S. BURLESON, Postmaster General.

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК — UKRAINIAN DAILY

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ — РІК XXIX. — ЧИСЛО 208. — ДЖЕРЗИ СИТІ, Н. ДЖ., СЕРЕДА, 7-го ВЕРЕСНЯ 1921.

VOL. XXIX. — No. 208. — JERSEY CITY, N. J., WEDNESDAY, SEPTEMBER 7, 1921. — THREE CENTS

СКЛАДАЙТЕ ПОЗИЧКУ НАЦІОНАЛЬНОЇ ОБОРОНИ ДЛЯ ЗДОБУТТЯ І ЗАКРІПЛЕННЯ НЕЗАЛЕЖНОСТИ ГАЛИЦЬКОЇ ДЕРЖАВИ

МАЙНЕРИ СКЛАДАЮТЬ ЗБРОЮ ФЕДЕРАЛЬНИМ ВІЙСКАМ

ЧАРЛСТОН, Вест Верджінія, 3. вересня. — Коло 400 майнерів піддалося федеральним війскам, що прибули нині на границю межи повітами Лоґен і Бун. Межи тими, що піддалися, було 80 узброених. Війскові власти поставили їх зперщу під охорону одної компанії війска, а опісля, списавци імена тих, що мали зброю, відослали їх домів. Ґенерал Бендголц, котрий командує федеральними війсками, висланими в страйковий округ, сподієсь, що він не буде мати ніякого клопоту з розброеннем майнерів.

Війска прибули в страйковий округ нині пополудни. В першім відділі війска було чотири компанії, з того одна компанія мала повний апарат бездротного телеґрафу, а друга машинові кріси.

ҐОМПЕРС НА КОНФЕРЕНЦІЇ З ПРЕЗИДЕНТОМ ГАРДИНҐОМ В СПРАВІ ПОДІЙ В МІНҐО.

ВАШІНҐТОН, 3. серпня. — Самуель Ґомперс і Джеймс Лорд, президент майнерського відділу Американської Федерації Праці, відбули з президентом Гардинґом довшу конференцію про положенне в Мінґо.

Ґомперс каже, що він сказав президентови, що насильні способи здушити майнерів в Західній Верджінії може зломати їх духа, але не розвяже ситуації і ніяк не зближить до розвязки питання, яке мусить бути розвязане. Він старався переконати президента Гардинґа, щоби сей послухав ради Джана Луиса, предсідателя Юнайтид Майн Воркерс оф Америка, котрий дораджував кілька днів тому, щоби президент Гардинґ скликав конференцію представників робітників і представників властителів копалень вуґля.

Президент Гардинґ, як каже Ґомперс, слухав спокійно і уважно виводів Ґомперса, але потім заявив, що першим обовязком його, як президента, є завести лад і спокій.

ХОЧУТЬ ПОШИРЕННЯ СЕНАТОГОГО СЛІДСТВА В СПРАВІ МІНҐО

ЧАРЛСТОН, Вест Верджінія, 3. вересня. — Союз майнерських юній (Юнайтид Майн Воркерс оф Америка) робить старання, щоби сенатовий комітет, котрий робить слідство в справі страйку в Мінґо, а котрий має почати наново свої засідання 19. вересня, поширив обсяг свого слідства і застановлявся також над цілим округом, до котрого прислано федеральні війска.

Филип Морей, межинародний президент союза майнерів, заявив, що він буде просити комітет, щоби він поширив обсяг свого слідства, а коли се не поможе, то він буде просити національну конвенцію майнерів, що починається 20. вересня в Індіянополис, щоби вона просила спеціяльною резолюцією президента Гардинґа, щоби він ужив впливу свого уряду в тім напрямі.

ВАШИНГТОН, 3. вересня. — Кількох сенаторів, членів сенатового комітету, що веде слідство в справі страйку в Мінґо, заявило, що резолюція сенату, заряджуюча слідство в справі страйку, не обмежувала сього слідства до жадного округа, і тому предсідатель або комітет може без сенату розширити слідство на такі місцевости або округи, які він уважае за потрібні обняти своїм слідством.

ВІЙСКОВІ ЛЕТУНИ ВПАЛИ НА ЗЕМЛЮ.

ЧАРЛСТОН, Вест Верджінія, 5. вересня. — Пятьох летунів впало дня 3. вересня у великім бомбовім аероплянї недалеко від місточка Пов, в Миколас Кавнті, Вест Верджінія.

На аеропляні були: поручник армії Спек, керманич, і Фицпатрик, обсерватор, а кромі сього трох затяжних жовнірів. Богато людий з околиці бачило, як летуни падали, але не могли вгадати докладно, де саме аероплян упав. Війскові власти вислали зараз кілька літаків шукати аероплана, але їх пошукування були без висліду. Аж нині найдено аероплян не далеко від Ленглей Філд, Верджінія. Чотири летуни погибли на місци, а пятий, капраль американської армії Гейзелтон, ранений тяжко, так що нема надії на його виздоровленне. Його зараз відставлено автом до шпиталю.

ВЕЛИКИЙ ПОЖАР ЛІСІВ ЗАГРОЖУЄ ОСЕЛЯМ.

СТ. ПОЛ, Мінесота, 5. вересня. — Великий пожар лісів, що вибух в повіті Ейткин ,яких 100 миль на північ від міста Сейнт Пол, загрожує знищеннем кільом селам.

Мимо невсипущої праці зі сторони урядників, ,що стережуть лісів, фармерів-добровольців, та жовнірів з шістьох компаній стейтової національної ґвардії огонь поширяесь далі, роздуваний сильним вітром. Населенне міста Сайона і Ґвайтпайн покинули свої доми нині пополудни, та що на вулицях міста не видно людий. Тимчасом пожар наближається до міст з кількох сторін. Також населенне міста Мекґрат побоюесь за свое безпеченьство і почало уже виносити всю хатну обстанову та виїздити з жінками і дітьми. Про утечу населення доносять також з Найф Ривер, місцевости, положеної яких 28 миль від Дюлют; втікачі кажуть, що пожар перекинувся з лісів на фарми і попалив майже усі господарські будинки в тій околиці.

ЯК І СКІЛЬКИ ЖЕРТВУЮТЬ ЩИРІ УКРАЇНЦІ.

Від п. Йосифа Мазепи в Клівленді (його адреса: Mr. Joseph Mazepa, 5326 Magnet St., Cleveland, Ohio) ми одержали отсе письмо:

Світла Редакціє! Складаю Вам сердечну подяку за поміщенне в 201-шім числі „Свободи" листу від мого товариша зі старого краю. Зміст сього листу зворушив певно неодного читача і заохотив його до народної праці та жертвенности. З таких листів нарід учиться, як мае жити, працювати і підпомагати свій рідний край. На горячий і жалісний поклик мого старокраевого товариша відгукнувся п. Пилип Ясновський із Сіквіл, Па., котрий дня 1. вересня б. р. прислав на мої руки жертву в квоті $2.00. Сю жертву я відішлю до мого товариша в Галичині, а на сім місци дуже щиро дякую п. Ясновському за його ласкаву поміч бідуючому народови. І я також по своїм силам помагаю українській народній справі. В 1918 році я дав 220 долярів на політичні цілі для нашого народу, а тепер купую український Бонд Свободи за 200 долярів. При нагоді взиваю всіх своїх дорогих родимців в Америці і Канаді, щоби вони не жалували своїх центів на позичку нашій галицькій державі, бо ся позичка причиниться до увільнення нашого народу з тяжкої ляцької неволі. Проч з Ляхами з нашої галицької землі! Хай живе Україна! Хай живе Правительство Української Галицької Републики на чолі з д-ром Петрушевичем!

Наведене тут письмо є написане тяжкою рукою, рукою працюючого важко робітника. Але як гарно робиться на души, коли ви читаете сі прості, невишукані слова п. Мазепи! Дай Боже, щоб такі Мазепи і на камени родились!

СЛАВНИЙ РОСІЙСЬКИЙ СПІВАК ШАЛЯПІН В АНГЛІЇ.

ЛОНДОН, 2. вересня.—Сього тижня приїздить сюди славний російський співак бас Шаляпін на виступи, з яких дохід призначив на ратунок голодуючих в Росії. Він тут буде кількамісяців.

Шаляпін вже давнійше хотів прибути до Англії на концерти, але большевики його не пускали. Тепер пустили виїмково, але взяли його жінку й діти яко заставників що він вернеться.

ГОЛОДІВКА УКРАЇНСЬКИХ СТУДЕНТІВ В ЧЕРНІВЦЯХ

Дня 2. липня ц. р. арештовано в Чернівцях сімох українських студентів, ленів закритого українського академічного товариства „Союз", котрим закинено протидержавну діяльність і запроторено в тюрму враз зі звичайними злочинцями. Тому, що румунські власти зволікають зі слідством проти студентів, розпочали вони з днем 1. серпня голодовий страйк.

ІНТЕРНОВАНІ БУКОВИНЦІ В ТАБОРІ В ТУХОЛІ.

В таборі для інтернованих в Тухолі находиться певна скількість ураїнських старшин і стрільців з Буковини. Робили вони старання перед румунським урядом, щоби їм позволено вернути домів, але одержали відмовну відповідь. Недавно таке прохання внесли старшини Василь Андрійчук і Корнель. Купчанко, а „королівський румунський уряд" відкинув їх прохання і інтерновані мусять далі сидіти в страшних тухольських норах без виглядів на будуче, бо румунські окупанти не дають їм дозволу на поворот.

„ПАСИВНИЙ ОПІР УКРАЇНЦІВ ПРОТИ ВІЙСКОВОЇ СЛУЖБИ".

Під таким заголовком „Ґазета Поранна" з 12. ц. м. пише: „Розпорядком міністерства військових справ з 30. червня заряджено, що всі урядники Річипосполитої польської, української, німецької та жидівської національности, замешкалі на области Східної Галичини, є обовязані до військової служби, бо через вступлення до державної служби набули польське горожанство. Супроти цього політичні власти видали зарядження, що всі урядники тих національностей, уроджені в роках 1885 — 1902 мають ставитися до військового перегляду в асі від 25. липня до 16. серпня ц. р. Хоча визначений до перегляду термін уже кінчиться, перед поборовою комісією ніхто з обовязаних не явився, одначе виконують далі урядничу службу. Українці зразу наміряли резиґнувати з посад, але на зазив преси, покликуючоїся на внесений протест, полишилися на своїх становищах.

КРИЗА ПАЛИВА В СОВ. РОСІЇ.

О. Е. повідомляе з Риґи: Совітський уряд обіжником до всіх ґуберніяльних властий звернув їх увагу на ту обставину, що совітська республіка находиться перед новою кризою палива та що їй грозить цілковитий застій зелізничого руху. Обіжник доручає властям підтримати довіз уникаючи насильних засобів та несповнимих обіцянок, які тільки обурюють населення. Инше розпорядження дае право зарядам лісів дозволяти приватним підприємцям упувати дерево в лісі.

Добича і транспорт вігулля з Донецього басейну, які були піднеслися в березні, понизилися в травні в наслідок труднощів прохарчування робітників, так що південні ґубернії отримують тепер тільки 50% кількости, на міченої в проґрамі.

Центральне господарське Управління вирішило зарадити лихові закупленням матеріялів палива за кордоном. В другій половині 1921. р. намічується закуплення 252.000 тон вугілля за кордом та 500.000 кубічних метрів дерева у Фінляндії.

УКРАЇНСЬКА ПІСНЯ НА ПОВНІМ МОРЮ.

Від п. Михайла Бабія, котрий сими днями виїхав до старого краю, одержали ми осьтаке письмо, писане на пароплаві „Орбіта" дня 21. серпня б. р.:

Якраз доїзджаемо до Савтгемптон (Анґлія) — всього ще 400 миль. Їзда дуже добре вдалася. Я не мав жадних „троблів", ані не хорував. З наших між пасажирами нема нікого — самі чужі, найбільше Німців, Жидів і Анґлійців.

Залучаю Вам програму нашого концерту, в якім і я, яко Українець, брав участь. Велику несподіванку зробив я для чужинців, коли виступив зі своїми українськими піснями. Наша пісня так їм припала до серця, що я не міг їх спекатись, аби відпочати. Кажу Вам, що я мусів виспівати всі наші пісні, які лише знав. Не знаю, але це мабуть перший раз трафилося таке, що українська пісня лунала посеред широкого океану. Я дуже тим урадуваний і дуже вдоволений, що взяв участь у тім концерті. Були такі, котрі навіть не знали хто і що я є, себто не чули досі нічого про український нарід, і аж пізнійше мене про всьо розпитували.

Перед концертом я виголосив до гостий ось-таку імпровізовану промову по анґлійськи: „Я дуже вдоволений з того, що знаходжуся в такім гарнім товаристві; особливо тішуся тим, що маю взяти участь у сім концерті. Я є Українець, а мій рідний край, Україна, мае 40 міліонів населення. Україна, яка через 300 літ була під деспотичною владою російських царів, є тепер вільною републикою. Українська земля належить до найбогатших у світі. Природні богатства України є майже невичерпані. Україна мае свою питому штуку і літературу. Я жалую, що не маю змоги пояснити вам з цього місця всіх галузий красних штук мого рідного краю; але що я обізнаний потрохи з музикою, то користаю з нинішної нагоди і за вашим ласкавим дозволом заспіваю вам кілька українських народних пісень, які визначаються великим богатством мельодії і чуття".

По сій моїй скромненькій промові оплескам не було кінця; а таксамо оплескували кожду ту пісню, яку я співав.

Надіслана в тім листі друкована концертова програма складалася з двох частий, а з 14 точок, які ми тут по черзі вичисляемо: скрипкове сольо, сольо-спів, сольо на флеті, скрипкове сольо, двоспів, віольончельове сольо, сольо-спів, сольо-спів, корнетове сольо, сольо-спів, віольончельо і корнет (дует), сольо-спів, варяція і сольо-спів п. Бабія п. з. „Українські народні пісні".

АНҐЛІЯ НЕ ХОТІЛА РОСІЙСЬКОГО ЦАРЯ.

КОПЕНГАГА, (столиця Данії, 2. вересня. — Александер Керенський написав листа до одного тутешнього свого приятеля, в якому каже, що коли він був російським премієром, він старався, щоби Анґлія приняла до себе царську родину, але дістав відповідь, що Анґлія не прийме, бо анґлійський нарід того не стерпів би.

МІЖНАРОДНІЙ ЧЕРВОНИЙ ХРЕСТ ДЛЯ РАТУНКУ ГОЛОДНОЇ РОСІЇ.

ЖЕНЕВА, Швайцарія, 2. вересня. — Міжнародній Червоний Хрест покликав д-ра Фріджйофа Нансена до Женеви, щоби вияснив теперішне положенне в Росії і свої пляни, як зарадити голодови.

Міжнародній Червоний Хрест не приняв умови, яку підписав Нансен з большевиками, а на підставі якої його ратункова комісія мала би оставатись в Москві, а розділ поживи на місцях лишити большевицьким комісарам.

ЛЯЧНІ РОЗМІРИ ГОЛОДНЕЧІ В МОСКОВЩИНІ.

САМАРА, Московщина, 24. серпня. — Російська голоднеча навістила 40,000,000 душ. З тих 40 міліонів найменьше 15 міліонів повільно вимирае ізза повної недостачі якоїнебудь поживи, а 1 міліон людий є засуджених на певну смерть, без огляду на те, чи прийде яка поміч з Америки або зі світа чи ні.

В сторонах голоднечі діються страшні річи. Нехарність і недостача лікарів та лікарств побільшуе розміри пошестий і смертности. Люди кидають дітий на Божу ласку і втікають перед голодовою смертю, куди мана, самі не знаючи, де їх дошка ратунку.

СЕСІЯ ЗБОРУ ЛІҐИ НАРОДІВ ВЖЕ ЗАЧАЛАСЬ

МАЄ СКІНЧИТИСЬ ПРОТЯГОМ ТРОХ ТИЖНІВ.

ЖЕНЕВА, Швайцарія, 5. вересня. — Збір Ліґи Народів вже отворено сьогодня рано.

Засіданне отворив китайський (хінський) представник Др. В. К. Велінґтон Ку.

Між представниками 47 держав, які належать до Ліґи Народів, бракувало богато представників республік Полудневої Америки, котрі, як сподіваються, приїдуть при кінці сього тижня.

Є плян, щоби Збір Ліґи Народів скоро скінчив свою сесію, з огляду на те, що в падолисті збирається конференція над розоруженнем держав.

Длятого нині вибрано 6 великих комісій, в яких пудуть представники кождого члеена Ліґи (значить) в кождій комісії буде 47 членів), а які будуть радити кождого дня пополудни.

З уваги на те цілий Збір відбувати-ме сесії лише рано і в сей спосіб, через поміч великих комісій, сподівається значно прискорити покінченне дебат і замкненне цілої сьогорічної сесії Збору.

Обчисляють, що сесія Збору Ліґи Народів сього року скінчиться за три тижні, так що вона буде замкнена ще при кінці сього місяця.

Головою Збору Ліґи Народів вибрано нині більшостю голосів Голяндця, д-ра ван Карнабека.

Збір Ліґи Народів займати-меться також справою розоруження держав, мимо того, що вже для сеї справи президент Гардинґ скликав окрему конференцію до Вашинґтону.

Перед Збором Ліґи Народів є зголошення о принятте в члени від: України, Литви, Латвії, Азербайджану, Ґеорґії, Вірменії і Ліхтенштайну. Крім того зголосилася ще тепер Угорщина. Деякі представники хотять піднести домаганне, аби принято до Ліґи Народів Німеччину.

ДЕ ВАЛЕРА ВІДКИНУВ САМОУПРАВУ, ЯКУ ПРЕДЛОЖИЛА ІРЛЯНДІЇ ВЕЛИКА БРИТАНІЯ.

ОДНАЧЕ ПРИ ВІДКИНЕННЮ БРИТІЙСЬКОГО ПРЕДЛОЖЕННЯ ПРОВІДНИК ІРЛЯНДСЬКИХ САМОСТІЙНИКІВ ЗАЯВЛЯЄТЬСЯ ЗА ДАЛЬШИМИ ПЕРЕГОВОРАМИ.

ЛОНДОН, 4. вересня. — Емон де Валера вікинув предложенне Ллойда Джорджа, в якому він в імени бретійського правительства пропонував Ірляндії самоуправу в межах Великої Британії, на взір других самоуправних країв Великої Британії, як Канади, Австралії, Нової Зеляндії і Полудneво-африканської Спілки.

Де Валера сказав у відповіди премієрови Ллойдови Джорджеви, що відкидае се предложенне невідклично.

На пригадки Ллойда Джорджа з історії, що давнійше айриські лідери були за союзом Ірляндії з Великою Британією, Де Валера відповідае, що тепер бесіда про живу теперішність а не про минувшину, яка видала таку теперішність, ,яка є.

Далі Де Валера каже, що нарід Ірляндії не признае добровільної злуки з Великою Британією, бо він такої злуки не робив; коли рівночасно Велика Британія удае, начеб істнував якийсь контракт про злуку, котрий навіть мав би забороняти розлуку.

Потім Де Валера перечить начеби предложенне Ллойда Джорджа признавало Ірляндії таку домініяльну самоуправу в межах великобритійської імперії як мае Канада, Австралія, Нова Зеляндія, або Південно-африканська Спілка. Він каже, що ті краї мають запоруку, що Анґлія над ними не може панувати, через що вони є рівнорядними державами в імперії з Анґлії. Крім того, каже Де Валера, ті краї віддалені тисячі миль від Анґлії, отже їх обезпечує і простір, а Ірляндії не дається прав і природа не дала їй того забезпечення простором, яке мають другі краї.

Вкінці він заявляється проти дальшої війни, а за помиренням. Настоює тільки на тім, аби ірляндський нарід мав право самий собі установляти правительство, яке він схоче. На тій засаді, кінчить Де Валера, може прийти до помирення між двома народами, що воюють зі собою 750 літ, і коли Анґлія ту засаду прийме, то Ірляндія готова сейчас назначити своїх мирових повновласників.

ЩО ВІДПОВІСТЬ УРЯД ВЕЛИКОЇ БРИТАНІЇ НА ВІДПОВІДЬ ДЕ ВАЛЕРИ?

ЛОНДОН, 5. вересня. — Міністерський кабінет Великої Британії мае зібратись у середу, 7. с. м., на нараду в справі відповіди на відповідь Де Валери.

Покищо ще не звісно, що відповість анґлійське правительство, але з поглядів поодиноких міністрів вгадують, що відповідь буде остра і рішуча.

Кажуть, що більшість міністрів є за тим, аби вислати Ірляндським самостійникам ультимат, щоби або приняли предложену самоуправу для Ірляндії до 10 днів або відкинули.

Коли вони відкинуть, то тоді є гадка, аби проголосити Ірляндію самоуправним краем у спілці Великої Британії, без огляду на становище айриських самостійників, і тоді віддати її під управу влади з рамени британського правительства.

"SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893.
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays, at 83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.

Edited by Editorial Committee.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911, under the Act of March 8, 1879.
Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

SUBSCRIPTION RATES:		ПЕРЕДПЛАТА.	
Three cents the copy.		Поодиноке число три центи.	
One year	$ 7.00	На рік	$ 7.00
Six months	$ 3.75	На пів року	$ 3.75
Three months	$ 2.00	На три місяці	$ 2.00
Foreign ond Jersey City Rates.		В Джерзи Сити і заграницею.	
One year	$10.00	На рік	$10.00
Six months	$ 5.00	На пів року	$ 5.00
Three months	$ 2.75	На три місяці	$ 2.75

За кожду зміну адреси платиться 10 центів.
Телефон „Свободи": 498 Montgomery. Тел. У. Н. Союза: 1888 Montgomery.
За оголошення редакція не відповідає.
З Канади належить висилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.
Адреса: "SVOBODA", 83 GRAND STREET, JERSEY CITY, N. J.

СОЦІЯЛІЗМ ВИЗДОРОВЛЮЄТЬСЯ.

Вернувся з Европи один з найвизначнійших соціялістичних лідерів в Америці, Морис Гилквит. Звісний він також яко автор наукових праць з области соціялізму; між іншими написав він працю про історію соціялізму в Злучених Державах. Родом він Жид з Росії, а радше з Латвії, бо походить з Риги, теперішньої столиці республіки Латвії. Ніколи не був угодовий соціяліст, але все був радикальним соціялістом і марксістом. Але коли Ленін виступив зі своїм большевизмом, він не дався збаламутити тим, що Ленін і його компанія захопили у свої руки спорохнавілу царську державну машину, не вважаючи сього жадним успіхом для поступу соціялізму чи комунізму.

Бо то легко збаламутити якогось Дмитришина, котрий прочитав одну брошурку, якої вдодатку не зрозумів, а зараз стався пророком і лідером тих других, котрих на підставі прочитаної брошурки „освідомив". Легко збаламутити молодих щколярів, а навіть старих буржуїв, котрі загалом нічого не читали а не то книжок про соціялізм. Але тяжко збаламутити наприклад Дмитришинови або його ученикам чоловіка розумного, образованого і знавця історії та науки про соціялізм, як от примірoм Гилквита. Його Дмитришин не збаламутив і се його найбільше злостило. Тай не тільки його, а всіх йому подібних.

Гилквит бувало говорив за Марксом, що і комунізм не є ніяке „екстра", для якого Господь Бог приписав „екстра" приписи. Він казав, таксамо як говорив Маркс, що і комунізм мусить доспіти, аби міг жити, а недоспілий передчасно загине.

За се всякі Дмитришини на нього каміннем і болотом метали, може в наївній надії, що бодай через ті камінні і те болото комунізм доспіє.

А тимчасом Ленін видав був указ (декрет) в Росії, що комунізм в Росії заводиться.

В дійсности Ленін дурив себе і міліони дурних людий, бо для своїх тез він не мав жадних даних, жадної підстави в Росії, кромі найдурнійшої і найбільше здеморалізованої у світі державної машини, яку унаслідив по царях.

І ось прийшов час, коли Ленін видав нові укази за указами, в яких свої перші укази про „введенне комунізму в Росії" за порядком касує і касує.

Се задивувало сотки і тисячі школярів по ріжних краях, котрі у своїй молодечій наївности щиро були приняли Ленінову політику за правдиву. Таксамо ті нові укази Леніна зачудували богато молодих заагітованих людий, котрі несвідомо, а звичайно в найліпшій волі, повірили таким брошурковим ученим як Дмитришин. А неменьше дивом здумілись і ті старі буржуї, котрі поняття не мали про соціялізм або комунізм, а на старі літа, не маючи вже часу на читанне і студіованне, приняли були Ленінову науку так як вона виглядала в його указах. Тяжко їм тепер на старі літа ще раз відмінювати свої переконання, коли читають, як Ленін новими указами касує свої старі (ледви тому три роки видані) укази.

Але Гилквит або другі соціялісти, котрі були соціялістами ще заки теперішні большевицькі брошуркові учені чули слово „соціялізм", тепер не потребують ані дивуватись, ані чудуватись, ані дивом думіти, ані зміняти своїх поглядів, — бо вони відразу казали, що недоспілий Ленінів комунізм зівяне і зсохне. Вони не змінили своїх поглядів, а тільки можуть сказати большевицьким загорільцям, що сповнилось те, що вони їм згори заповідали.

Тепер Гилквит, вернувшися з Европи, каже, що соціялізм поволи вертаеться до здоровля.

Він каже, що соціялізм був захорував на большевизм, а тепер перебувши ту хоробу, значить покинувши большевизм, приходить до здоровля.

Бо потім, як Ленін при помочі гармат переняв в Росії здохлу царську державну машину, серед соціялістів цілого світа повстав був розлом. Усюди якась часть перейшла була на большевицтво, повіривши, що той хвилевий успіх гармат над здохлим царським державним апаратом, є успіхом в поступі соціялізму. У народів непросвічених, де і соціялісти щодо соціялістичної просвіти стояли низко, успіх Ленінових гармат зробив був більше для приєднання соціялістів до большевицтва, але серед народів просвічених, як наприклад в Англії або в Німеччині, де соціялісти щодо соціялістичної просвіти стоять високо, Ленінові гармати не зробили великого потрясення в соціялістичних рядах. Туди Ленін навіть посилав міліони рублів (в золоті, не паперових) і ріжні перли та діяманти, але з чим приїхав, з тим поїхав. На село людий дурити — сказали йому англійські і німецькі соціялісти.

Але тепер погас запал до большевизму усюди, серед соціялістів усіх країв і народів.

Вже соціялісти більше не вірять в блофи Леніна і нюйорських „спікерів" Троцького, Бухаріна, Зоріна і т. п., котрі за Леніном поспішили в Росію, аби стати зі спікерів з евеню „Б" в Ню Йорку міністрами в Росії. Тепер Ленін стріляє далеко більше аніж стріляв дня 7. падолиста, 1917, але вже гук його гармати і фузії не робить жадного враження ані пропаганди. Ленін остався з тою здохлою державною машиною, яку оставили йому царі Романови по 300-літьому злочинному ґаздованню і править так як вмерлий кашлає.

Соціялісти тепер глядять на Леніна з милосердем або і з погордою, а його большевизм вважають хоробою, яку перебули як суспільну інфлюенцу.

Отому то Гилквит каже, що соціялізм по недовгій хоробі тепер знова вертається до здоровля.

БЕЗПРАВНИЙ СПИС НАСЕЛЕННЯ ГАЛИЧИНИ.

(Від власного кореспондента).

Розпорядком польської Ради міністрів з 9. червня 1921 заряджено на день 30. вересня 1921 **спис населення** в польській державі. Рівночасно мають бути списані доми, мешкання, рільні господарства і домашні звірята.

Згаданий розпорядок в § 1. говорить: „Перший загальний спис населення буде відноситися до всіх осіб перебуваючих в дни 30. вересня **в границях польської республики".**

Українська Галичина не належить до польської держави, тільки знаходиться під окупацією Польщі, отже не лежить в границях польської републики, тільки поза її границями, як се виразно ствердила Рада Союза Націй в рішенню з 23. лютого 1921."

Коли-б хто вірив у **чесність** Польщі що-до пошанування приписів міжнародного права, то, прочитавши висше згаданий розпорядок, сказав би: „Спис населення має бути переведений в границях польської републики. Українська Галичина лежить поза границями польської републики. Значить, польське правительство не буде переводити спису населення в Галичині".

Одначе, коли-б ще був на світі хтось, хто вірив би у чесність Польщі щодо пошанування приписів міжнародного права, той дуже помилявся би, розуміючи розпорядок польської Ради міністрів про спис населення так, як се висше подано.

Ні! Хоч українська Галичина лежить поза границями польської держави, одначе польське правительство готовиться перевести в сім українськім краю, який безправно держить у неволі, спис населення.

На що Польщі переводити спис населення в українській Галичині?—На те, щоби **сфалшувати дійсний стан населення і на основі сфалшованого спису населення виказувати, що українська Галичина є польський край.**

Як польське правительство вміє фалшувати спис населення, про се свідчить спис населення, переведений польським правительством в грудні 1919 на білоруських землях, занятих Польщею. Ось кілька примірів. На основі праці польських професорів краківського университету Кшижановського і Кумасецького п. н. „Статистика Польскі" (1915) повіт Ошляни мав Білорусинів 79.97%, Поляків 1.75%. На основі спису населення, переведеного польським правительством, той сам повіт Ошмяни має Білорусинів тільки 5,0%, за те Поляків аж 68.2%. Повіт Гродно на основі згаданої праці польських професорів має Білорусинів 65.59 проц., Поляків 5.66%. На основі польського спису населення той сам повіт Гродно має Білорусинів тільки 33.5%, за те Поляків аж 54%. Повіт Ліда на основі згаданої праці польських професорів має Білорусинів 73.13%, Поляків 4.67%. На основі так переведеного спису населення польське правительство тепер каже, що се не є землі білоруські, тільки польські.

Таку саму „штуку" хоче втяти польське правительство також в українській Галичині. Хоче перевести спис населення так, щоби вийшло, що в сім українськім краю Поляків є більше ніж Українців.

Взагалі в звязку зі списом населення польські гнобителі плянують ріжні „штуки" що-до української Галичини.

Одні хотять, щоби не позволити вживати означення: „українська народність", а тільки „руська народність". Се на те, щоб доказати, що українську Галичину заселяє не той сам нарід, що инші землі України.

Другі видумують, ще ліпшу штуку і кажуть, щоб заборонити писати „Українець" або „Русин", а писати тільки: „Гуцул", „Бойко", „Лемко", „Подоляк"; сим способом хотять доказати, що в українській Галичині взагалі нема окремого українського народу, а є тільки польські племена „Гуцулів", „Бойків", „Лемків", „Подоляків" і т. д.

Ще инші хотять, щоби при списі населення при кождій особі зазначувати **державну приналежність.** Польські урядовці постаралися би, щоби при кождім Українци були зазначено: „державна приналежність **польське",** і на сій основі польське правительство перед державами антанти заявило би, що само українське населенне Галичини заявило, що воно хоче належати до Польщі.

Польща не від нині острить собі зуби, щоби через переведенне спису населення в Галичині дістати в руки новий арґумент за прилученне сього українського краю до Польщі. Був плян перевести такий спис населення ще минувшого року і тоді польські часописи (прим. львівська „Ґазета Вечорна" з 3. жовтня 1920) вже наперед заповідали, що спис населення „викаже величезні пересунення і зміни".

Львівські Українці хотіли на неділю, 31. липня, скликати збори, щоби обговорити справу спису населення в Галичині. Одначе польська поліція сі збори заборонила. Видно, що на злодію шапка горить.

Якби Польща не була „пещеною дитиною" антанти, то держави антанти заборонили би їй переводити спис населення в Галичині. Одначе доси держави антанти на всі злочини Польщі в українській Галичині мовчать, а як і пригадають їй, що вона не має до Галичини ніякого права, то в кождім разі позволяють їй далі робити дальші злочини над українським народом.

Та одно певне. Польщу так уже цілий світ добре знає, що ніхто її брехливим твердженням не вірить. І нехай вона як собі хоче фалшує спис населення в Галичині, ніхто їй не повірить, що сей український край нагло став польським.

Правда, Польща вивішала, вистріляла, замучила по тюрмах та таборах інтернованих, виморила голодом і тифом стільки українського населення, що як би їй відплатити тим самим, то треба би вигубити всіх Поляків у Галичині до останньої ноги! Одначе все таки й після всего того українське населенне Галичини має величезну перевагу над польським.

В польські брехні — повторяємо — світ уже перестає вірити. Треба нам тільки далі обстоювати право українського народу в Галичині, треба освідомлювати світ про нашу справу, а позбудемося раз на все польських розбишак з нашої землі.

Гайдельберг, 3. серпня 1921.

Д-р Михайло Лозинський.

ПРОТЕСТИ ДО ЛІҐИ НАРОДІВ.

З уваги, що сесія Збору Ліґи Народів має скінчитися ще сього тижня, ті українські орґанізації в Злучених Державах і в Канаді, котрі мали намір вислати протести проти продовжування польської окупації Східної Галичини, добре зроблять, коли вишлють такі протести, хотяйби лиш дуже короткі, але зараз телеґрафічною дорогою.

Протести писменні можуть прийти вже запізно для спонукання постанов Збору Ліґи Народів у справі Східної Галичини, але телеґрафічні, вислані сього тижня, можуть наспіти ще в саму пору.

Телеґрами можна адресувати так:

Dr. VAN KARNEBEEK, President Assembly League of Nations, Geneve, Switzerland.

НАСЛІДКИ ЗВОЛІКАННЯ АЛІЯНТІВ.

(Спеціяльна кореспонденція з Европи).

Наслідком того, що аліянти вже третій рік зволікають з вирішуванням східних границь Польщі — розогнюються відносини так страшенно, що чогось подібного можна шукати хиба в історії середновічча. Розфанатизоване римо-католицькими ксендзами польське населення нападає церкви, рабує їх, безчестить і перемінює на латинські костели. Нещасні українські й білоруські землі, які загарбала Польща, переживають найгірші часи релігійних воєн середновічча. А правительства аліянтів мовчать, хоч взяли на себе обовязок, упорядкувати Европу.

На днях прийшли з окупованого Ляхами томашівського повіту на Холмщині, з місточка Тишівці такі вісти:

Обвішані шкаплірами та рожаньцями (чотками) наїхали Ляхи возами з сусідних місточок й обрабували українську церкву на передмістю Дубина в Тишівцях. **Рабували під охороною польської поліції!** В церкві реготалися, скакали по вівтарях, курили, глумилися, як дикуни. Лишили голі стіни. Зрабовані з церкви річи вивезли до Криниці й офірували там до костела. А той „пересвятили" також з церкви, загарбавши її силою від українського населення й знищивши в ній усе до тла. Після того знищення не мали чим прибрати свого свіжо зрабованого костела, бо розікрали призначені на ту ціль гроші. І приїхали рабувати тимовецьку церкву.

Все те діється під охороною польської державної влади, за її відомом і при її допомозі! А треба знати, що зрабована Ляхами тишовецька церква належить до найстарших святинь Холмщини.

І на такі зорґанізовані напади на церкви, на розогнювання релігійної війни — спокійно дивляться правительства аліянтів! А ця безкарність роззухвалює польських грабіжників: одна місцевість бере собі приклад з другої, творяться під оком польської влади щораз більші грабіжницькі банди польських фанатиків і ширять релігійну ненависть щорав дальше і дальше.

Річ ясна, що та ненависть мусить викликати відповідь — як не тепер, то потому. Те, що сіють тепер Поляки на загарбаних українських і білоруських землях, унеможливлює мир в Европі на довгі-довгі часи. А цему винно зволікання правительств аліянтів у вирішуванню східних границь Польщі. Вони відповідальні за страшні насильства на релігійнім тлі, які на очах цілого світа творять Ляхи. Говорити про якісь права меньшостей у польській анархічній державі — це просто сміх. У гноблених Польщею народів назріває тверде переконання, що видертися з лабет Ляхів можна тільки одним способом — безоглядним терором з долу, нищенням польських урядовців, польської поліції, польських жандармів. На це слід завчасу звернути увагу культурного світа, бо інакше польська ґанґрена розілеться ще далі й затроїть народ на великих просторах та перекинеться й на инші краї, як перекидається кожда заразлива хороба.

А. Ч.

З ДНЯ.

ГУВЕР В РАЮ.

Казав Ленін, що заведе рай в Росії.

І завів.

Приписи того раю є списані в 21 його большевицьких тезах, які він зніс з гори Синайської списані на трох-ґіпсових таблицях.

І так якось люди в раю, як звичайно в раю. Молились до трох таблиць. Співали марша червоного. Ходили по хмарах. Спали на хмарах. В хмари зодягались. Хмарами накривались, як від Ледоватого моря часом подув вітерець леґісенький. Хмари їли і хмарами впивались.

Аж зявився в раю Гувер, спокуситель хмарників райських до гріха земського.

Він простягнув до хмарників по яблокови, бо так вичитав в біблії, що найлекше райських жителів можна спокусити на яблоко.

Перші женщини узяли яблока і вкусили, а потім подали мущинам.

Ледви сей райський гріх повторився, хмари, що були червоні, нагло почорніли. Заблисли лискавиці на кругозорі і вдарили громи. Люнули дощі і така стала темрява і плють, що хоч бери сідай і плач.

А тимчасом перед хмарників виступив воїн, прикритий кожухом, не на нього шитим, з огненним мечем, який держав обіруч, на імя Леон Троцький, і колишучися на непевнім хмарнім ґрунті, промовив:

— Грішники! Ви зневажили 21 тез Леніна і стратили право до раю! В імени диктатури Леніна я вам диктую і кажу: Вон з раю! Ідіть на сіру землю! Маєте отут брошури, прикрийтесь ними і геть мені забирайтесь на проста землю! Ідуть собі проч до Гобокен, або до Бруклина! Там будете в поті чола орати землю, а двері райські вам більше не отверзеться! Наш рай ніколи вже вам не усміхнеться!

Се сказав, засалютував, обернувся і зник в хмарах.

А бідні хмарники шили собі з брошурок кажухи і поволи шнурком спускалися з висот райських на просту землю.

А всьому тому винен Гувер, котрий аки вуж Еву спокусив усіх хмарників в большевицькому раю.

ТЕМНА РОСІЯ, БОЛЬШЕВИЦЬКА РОСІЯ, ГОЛОДНА РОСІЯ.

Перед війною називали Росію — темною Росією.

По большевицькій революції називали Росію — большевицькою Росією.

Тепер же її називають — голодною Росією.

То все, з чого та віками невільна і царська Росія була звісна перед світом.

Темна, большевицька, голодна...

А коли та Росія буде:

Просвічена, розумна і достатна?

Не все нараз!

Наперед мусить бути просвічена.

Як буде просвічена, то певна річ, що не буде большевицька, але буде розумна і достатна.

Все те може статись, але поволи.

Бо годі направити за рік чи за кілька те лихо, якого царі і їх чиновники натворили за цілі століття.

Але діло треба зачинати не від 21 тез, тільки від — букваря.

Слово „буквар" повинно лунати яко клич по цілій Росії десятки літ.

Бо просвіта є підставою добра народу, таксамо як темнота є підставою большевизму.

ПРО „МАЛОПОЛЯКІВ", КСЕНДЗА БОРИСКА І ЯЦКОВА.

(Допись).

Пане Редактор. —

Пишу до Вас в справі Давида, чи то Дамяна Бориска. Ви кажете, що він так нещасний, бідний чоловічина, що ненавидить світ і людий.

Гадаю, що не туди стежка в горох. Якби той Давид, чи там Дамян Бориско, ненавидів світ і людий, то і до нині сидів би в базилянськім монастири і мовив би „пацьорки". А він видите втік з монастирської келії на світ на сонце, таксамо як Яцків. Порівнайте його пікчер з „пікчером" Яцкова. Якби Яцків зголив вуси, то два брати. Такий чисто монаший вираз лиця, такі черти як різблені.

Ага правда, бувбим забув. Та вони обидва, нібито Бориско і Яцків, то колеґи і оба допасовані. Яцків був в базилянськім монастири і Бориско був. Яцків покинув монастир і пішов у білий світ, у „Царство Сатани" і Бориско таксамо. Яцків пише поезію прозою, а Бориско таксамо, лише противно, пише прозу поезією. Яцків редактор у Львові, а Бориско в „Шкрентах". Яцків не пише проти Ляхів, а Бориско пише проти Українців. Яцковичи, як його звуть, дала Польща панське футерко, а Давид, гов, не так, — Дамян Бориско хоче простого кожуха від України.

Обидва добрі собі чоловіки, шкода що такі на камени і на піску не родяться, а на Гонолюлю не перемешкують.

Обидва старі знакомі з монашого життя і побожних нічних розважань. Обидва смиренні раби Божі. Обидва письменнии і обидва редактори одного покрою. І обидва люблять теплу кожушинку. Одним словом, в цих двох ґеніях, най ся проч каже, воплотилася і вочеловічилася уся доброта... для ворогів України і.... для себе самих. Амінь.

Панько Загнибіда.

МАСОВЕ ВІЧЕ В НЮАРКУ.

БОЛЬШЕВИЗМ БАНКРОТУЄ.

(Допись з Нюарку, Н. Дж.).

В неділю, дня 28. серпня, 1921, нюарські большевики скликали масове віче в справі визволення Східної Галичини, на якім мали промовляти найлучші їх бесідники. Большевики скинули большевицьку маску а наложили іншу і на оголошеннях зазначили, що віче скликає „Товариство Української Молодіжи". Тутешні Українці цікаві, як то большевики виглядають тепер в роді української молодіжи; який плян мають вони на визволенне Галичини; як говорять їх „найлучші" бесідники, явились у великім числі на галі. Се віче мало бути для Нюарку й околиці, так аранжери віча постягали своїх побратимів, відки могли, з сусідніх міст. Та і того було їм мало. Большевики зміняють назву, але не кидають старої тактики і на віче визволення Східної Галичини „Тов. Укр. Молодіжи" привело собі в допомогу **російських, жидівських і польських товаришів.** Вічевики заповнили простору галю по самі береги.

Большевицький комітетовець отворив віче і заявив, що комітет вибрав предсідателем віча т. Вітенка, який нічого проти того не мав. В ту мить зірвалась буря голосів на галі, котрі домагались вибору предсідателя присутними на вічу. З огляду на се большевики побачили себе зашахованими і по довгих короводах, криках, жалях, скаргах, що то їх віче — уступили і предсідателем вибрано великою більшостю д. **Василя Кузіва.** Довго большевики не могли забути, що то не їх віче. Кричали, вставали, псикали, а деякі мягкого серця, з жалю радили, щоб властитель галі віче розігнав і галю замкнув. Та нічого подібного не сталось. Предсідатель покликав на секретарів **д. В. Білоруського і д. П. Костура-Костіва** і по ухвалі більшости, щоб не дати нікому права голосу, хто виступав би проти самостійности Східної Галичини або цілої У-

країни, приступлено до денного порядку.

Та не так скоро! Большевики почали протестувати проти обмежень свободи слова; **проти диктатури,** але ніщо не помогло; „диктатура" перемогла і перший з „найлучших" бесідників **Княжевич** взявся промовляти. Щоби не залізти в ячмінну полову, наперед спитався предсідателя, чи можна говорити за українські бонди. Предсідатель відповів, що можна, як се не буде в шкідливім значінню для справи продажі бондів. Однак бесідник не довіряв собі, за бонди мало згадував; видно лишав се на чиїсь щасливіші руки. Оглядаючись на окруження, він богато часу і слів зужив на те, щоб „переконати" слухачів, що Галичина не повинна бути під пануванням польської шляхти. Земля — казав — має перейти на власність селян (про комуну не говорив), і щоб ніякі буржуї не жили з праці трудових мас. (Про се не треба було дуже розводитись, бо се нині стремлінне кождого свідомого Українця. Ходить о се, як до того добитись). Далі бесідник виказав свій політичний і мілітарний талан. Політичний містився в тім, що Петрушевич, ані аліянти Галичини не освободять. Протести, міси, просьби не поможуть, казав, тільки — революція. В Галичині, поза Галичиною, організуються, казав, робітничі, революційні батальони, **яким в поміч прийдуть польські товариші робітники,** що за се тепер сидять вже в тюрмі в Польщі, а найбільше поможе поміч з Києва. На нинішнім вічу мається зорганізувати революційний комітет для організовання американських українських батальонів, які мається висилати тайно до Галичини. На те все треба гроший! Тепер зібраним ціль віча стала ясна. Але сі тайні батальони, тайні гроші і тайна мабуть революція не промовляла многим до серця, а ще меньше до кишені. Бо коли заряджено збірку і предсідатель дав під голосовання, на яку ціль мається обернути сі гроші, більшість знов була за тим, щоб гроші сі вислати для голодуючих в Галичині. Се вивело наших революціонерів зовсім з рівноваги і на галі понулись досі найсильнійші протести, крики, погрози і скарги. Президію віча оскаржувано о контр-революцію, о безправство; доказувано, що вічевий комітет мав назначених своїх колекторів і т. д. Збірка відбувалась дальше, а по обрахованню датків гроші забрав мастер „Комітету Лучених Товариств Помочи Україні" в Нюарку і сидів тихо.

Другий з ряду бесідник був **Дмитришин.** Кажуть, що слабість большевиків є в тім, що вони не годні погодитись між собою і одні других побивають. Але то не все правда. Бо хоч Дмитришин не промовляв так щиро і ревно за революцією і батальонами (збірки другої не було), але односердно побивав головно правительство Петрушевича, за те, що воно буржуазне. Хоч воно — говорив „найбільший" бесідник — демократичне, але ми знаємо, що то є демократія. Австрія була демократична і ми знаємо, як добре робітникам і селянам було в ній жити. Петрушевича демократична република буде такасама. В ній робітникам не буде вільно збиратись на віча, які схочуть видавати свої часописи, добиватись своїх прав; бо в демократичних краях все — преса, оголошення, театр і церков звернені проти робітників. **Але така система правління, яку мають робітники в Росії запевняє всі права і добробут робітникам.**

Однак бесідник забув вказати на сю систему і вичислити всі ті блага, яких зазнає робітник в Росії. Виручив його з сего **т. Корпан,** який не зачисляє себе до „найбільших" бесідників, але найбільше втер носа большевикам на сім вічу. Перш усього він вказав, що **всякі мови і пляни про большевицьку революцію в Галичині — се брехня і туманенне людий; що на Україні власть головно в руках Москалів; що Раковський** (він наводив його власні слова) **не признає ніякої політичної окремішности для України, що Українці після него — се бандити,** та вкінці українські робітники як будуть вільні політично, то можуть лучитися з Поляками, чи Москалями, як рівні з рівними, але не так як під теперішню хвилю, бо тепер злука — се поневолення українського робітника. **Советська система в Росії не дає змоги робітникам при виборах добитися свого вибору. Там вибирають „малих" комісарів, але головні комісарі ані не вибирані робітниками, ані не контрольовані і тому робітники не мають права ані змоги усунути їх,** **ко**ли вони не поступають після волі робітників.

Промовляли ще: п. **Білоруський,** перестерігаючи вічевиків перед революційними брехнями большевиків; **П. Мандзій** з Ню Йорку, вказуючи на се, щоб робітники більше вчилися правити собою, бо пустим криком розуму й науки не заступиш; **п. Присяжний,** бувший Січовий Стрілець і жовнір в Галицькій Армії, котрий перед місяцем приїхав до Америки. Він рішучо ствердив, **що в Галичині ніяких большевицьких організацій під теперішню пору нема, та що тамошні Українці одиноко надіються на поміч американських Українців.**

Предсідатель **В. Кузів** закінчив бесіди покликом, **щоби американські Українці дали моральну і матеріяльну поміч правительству Петрушевича, бо хто старається шкодити його акції, шкодить найбільше рідному народови у його страшному положенню.**

Потім наступило голосовання над резолюціями, які прочитав т. Княжевич. Резолюції були звернені головно проти правительства Петрушевича і закупна українських бондів. З уваги, що досі большевики на вічу діставали по пальцях, вони знали, що і тим разом проваляться зі своїми „резолюціями". Тож коли годі було осягнути побіду в правний спосіб, чому-ж би не пробувати иншого? І спробували. Скоро покликано вічевиків до голосовання, хто є за сими резолюціями і большевики підняли руки, та почалось секретарем рахування голосів, Княжевич мов божевільний вискочив на стіл і почав верещати, що є 650, отже нібито більшість віча є за резолюціями, хотяй ніхто ще не числив, але тільки видно було, що яка десята частина віча голосувала. Большевицька братія нагло почала ревіти звірськими голосами; верещати „побіда" і співати свої пісні. Щоби прийти до порядку і закінчити голосовання, т. є. щоби вічевики не голосували проти резолюцій, большевики своїм звірським ревом не дали голосувати. Лишалось, або вийти решті присутним з галі й оставити зварйованих большевиків докінчити свої дикі реви, або хапати, що попало в руки і гнати голоту з галі. І люди зробили се перше. Треба подивляти холоднокровність і терпеливість нюарських Українців, що полишали спокійно галю, бо в противнім разі наслідки були би страшні. В часописях появляються звідомлення, що розярені люди бють по вічах большевиків і мені ясно стало, за що їх бють. Бють не за їх економічні чи політичні засади, а за їх бандитизм. Однак вірю, що нюарські Українці дали доказ, що своєю свідомостю, солідарностю і патріотизмом скорше доїдуть кінця большевикам ніж кулаками.

Вічевик.

ДОПИСІ

ЕЛІЗАБЕТ, Н. ДЖ.

Сто долярів на позичку національної оборони Східної Галичини.

Товариство „Запорожська Січ" в Елізабет, Н. Дж., 3-тий відділ У. Н. Союза, зрозуміло розпуку своїх старокраєвих родимців під гнетом польського розбишацтва і длятого постановило піддержати акцію правительства Східної Галичини під проводом д-ра Евгена Петрушевича. На своїм звичайнім мітинґу члени згаданого товариства ухвалили виасиґнувати зі своєї каси $100 (сто долярів) на державну позичку Української Галицької Републики. Сі гроші вишлеться до Вашінґтону, на руки представників нашої української держави.

Хто з поодиноких членів нашого товариства схотів би купити український Бонд Свободи, нехай зголоситься до місцевих урядників 3-го відділу У. Н. Союза, бо ті урядники мають дозвіл збирати гроші на оголошену нашим галицьким правительством позичку.

Маємо надію, що українська громада в Елізабет не лишиться позаду инших наших громад в Америці, але сповнить свій народний обовязок так, як сего вимагає наше власне добро і теперішні обставини. Тож до діла, Родимці! Не думайте богато і не проволікайте справи, бо в проволоці лежить велика небезпека!

Іван Сціжак, предс.
Михайло Либа, секр.

МЕНВІЛ, Р. АЙ.

Що ми можемо зробити своїми бондами.

Наперед я хочу сказати кілька слів про наших народних зрадників. Ми називаємо їх кацапами і большевиками, але вони самі називають себе інтернаціоналістами. Се така порода гварюк, які не мають своєї вітчини. Се собі звичайне варшавське сміттє і московський гній. Їх орґанізми не можуть розвиватися на здоровім народнім ґрунті; вони жиють лише падлиною і через те розносять усюди заразу.

Через довший час сі суспільні вишкробки сиділи тихо і здавалося, що вони вже видохли. Але ні. Чорт тримає їх ще при життю і уживає їх на те, щоби ті яничари гнали своїх рідних братів на заріз.

Відколи появилася в часописях відозва нашого галицького правительства з просьбою о матеріяльну поміч для боротьби з Ляхами, відтоді ті чорні кацапи (тепер уже помазані на червоно) кричать до українського робітника, щоби він на ратунок свого рідного краю не дав ані одного цента.

Колись тісами кацапи кидали нам під ноги ріжні колоди, все і всюди хрунили та безчестили наше українське імя. Не знаю, які успіхи мала та кацапська робота по инших місцевостях, але в нас, у Менвіл, вона нашим людям очи отворила. Менвільські Українці вже досягнули семої сотки на бонди галицької позички свободи, а є певна надія, що ся позичка піде сильно в гору, бо праця щирих наших громадян щойно розпочалась і якраз тепер находиться в повнім розгоні.

А тепер я хочу звернути добрим людям увагу, що ми можемо зробити тими бондами, які купимо від своєї власної держави.

Браття і Сестри! Купім бонди Галицької Републики, а за придбані з того купна гроші зі свобідної землі Вашінґтона виборемо волю і долю своїй скованій Матері, нашій святій землі.

Купім сі бонди і поможім нашим патріотам здоймити тяжкі кайдани з рук наших татів, мамів, мужів, жінок, братів, сестер і дітий.

Купім сі бонди й улекшім муки нашим старокраєвим землякам, які погибають у страшній ляцькій неволі.

Купім сі бонди і проженім мазурських заволоків із землі наших предків, котрі її своїм потом, своїми слезами і своєю кровю не раз і не два сполоскали.

Браття і Сестри! Купуймо бонди, скільки хто може, купуймо як найбільше, бо справа дуже горяча; горячійша від тої зелізної штаби, яка жариться в ковальськім горнилі і чекає, коли коваль положить її на ковало під грізний молот та зачне кувати з неї те, що йому подобається. Як сю розжарену зелізну штабу положимо на ковало ми, Українці, то викуємо з неї оруже, котрим побємо свого ворога; як же — не дай Боже! — возьме се зелізо в свої руки коваль-Лях, то він викує з него тяжкі кайдани на нас. Уважаймо-ж, дорогі Родимці, щоби ми не сталися свірнем при ляцькому возі, або пілковою під ляцьким конем!

Український Народе! Купи бонд галицької свободи! Може за ті гроші ми придбаємо сильний стричок, на якім нам удасться повісити того ляцького коваля; або заїдемо його булавою в лоб з такою силою, що він уже ніколи не піднесеться на нашій землі.

Як ляцькі опришки розпродували тут в Америці свої бонди, то заохочували своїх людий ось-такими словами: „Дай, браце, кводра на куле. А єслі даш доляра, то бендзє нуж на гайдамакуф". От і нам треба вчитися дечого від наших ворогів. Навчімся ненавидіти їх за нашу кривду бодай так, як вони ненавидять нас без ніякої розумної причини. Хто з нас купить бонд за 5 долярів, то буде кілька куль; хто купить бонд за 10 долярів, то буде шабля або й карабін; хто купить бонд за 100 долярів, то буде скорострів, котрий покаже Ляхам дорогу до їх власного „крулевства". Куплені нами бонди проженуть лютого наїзника з Галичини, з Волині, з Підляша, з Полісся і з Холмщини аж там, де йому місце — далеко на Мазури. Тоді ляцька голота не буде хвалитися перед світом нашою нафтою, солию, воском, збіжем і иншими богатствами споконвічних українських земель.

Купуймо бонди Галицької Републики поки ще час, аби потому не було запізно й аби ми не потребували нарікати на свою щербату долю. Визволенне нашого рідного краю залежить тепер лише від нас самих, тож використаймо догідну хвилю як слід і вертаймо на рідну землю заспівати з повної груди: „Вже воскресла Україна і слава і воля!"

Менвільчанин.

НЮАРК, Н. ДЖ.

Парафіяни й свідомі робітники.

Адміністратор української греко-православної дієцезії, о. Копачук, виголосив у Нюарку 10 дуже цікавих відчитів і притягнув на них дуже велике число слухачів зпоміж численної української колвонії. Сім відчитів були на тему: „Як повстала Українська Держава". В них шановний прелеґент представив в дуже приступний спосіб, як то досі в неволі скований і ворогами гноблений український нарід в російській революції, а відтак після упадку Австрії могутнім зривом скинув віковічні кайдани й здвигнув свою рідну хату, себто свою українську самостійну державу, що зеднала всі землі українські і весь український нарід.

Опісля три відчити були на тему: „Соціяльна революція на Україні".

Після кождого відчиту переводилася дискусія на підставі питань, поставлених о. лекторови з публики.

Так як у своїх відчитах, так і в відповідях о. Копачук поступав строго річево, держався предмету та старанно вистерігався всяких партійних чи особистих нападів. Таке справедливе поведенне лектора всі слухачі й слухачки дуже полюбили, бо мали нагоду переконатися, що о. Копачукови ходить о правду, і тільки о правду, а о ніщо инше. Правда, з запитами виступали ріжні партії і всім умів о. лектор дати слушну відповідь. Коли один раз якийсь Хамкес виступив замісць з річевим питанням з хамською лайкою на о. лектора, то тоді публика такому невихованому мальчикови на місци заткала писок.

Після відчитів о. Копачука атмосфера серед нюарських Українців начеб прочистилася. Всі почули з уст викладчика щиру правду про рідний край і то в правдивім, а не партійнім освітленню. Бож справді він не винуватив ніяку партію, навіть і більшевиків ні, а представляв особи й обставини в найправдивіщім історичнім освітленню.

Та за ці відчити наші червоні провідники смертельно нагнівалися на всіх і на вся: в першу чергу на українську публику, що слухала тих відчитів, потім на самого викладчика, а нарешті на мене, яко предсідателя. Московсько-більшевицькі „Українські Щоденні Вісти" у своїх числах з 23. і 30. серпня б. р. зі скаженою піною на устах виляли свою жовч на „темних парафіян", на о. Копачука та на автора отсеї дописі.

Приглянься, що то за така важна причина привела більшевиків до такої вовчої злости до всіх.

Чому „Українські Щоденні Вісти" називають всіх Українців „темними парафіянами, що самі в нічім не розбираються", а одного чи двох московським більшевизмом замотиличених величає „свідомими робітниками"? Нехай ті всі Українці будуть і не знати якими мудрими й ученими, то вони в очах московських більшевиків є „темними анальфабетами", „ідіотами", „темними овечками", „темними парафіянами", „збіговиском", „буржуями", „чорносотенцями".

Вже коли одиниці не можна би скартати за її промахи такими вуличними назвами, то накинутися з такою низькою лайкою на цілий нарід — це потрафить дійсно лиш московський наймит більшевик! Кажемо навмисне наймит, бо наймит гадає, що так як між коровами й кіньми, так можна поводитися й між людьми. Та тимчасом люди се не худоба й тому, треба між людьми полюдськи обходитися! Спитаємо, через що більшевики такі сердиті на українську публику? Ви певно ніколиб не відгадали, за що більшевики вміють гніватися. Просто за те, що публика слухала відчитів о. Копачука. По думці більшевиків треба було не слухати відчиту, але о. Копачукови ребра порахувати, або лоба потовкти, та ще дотого між собою почубитись і тим показати світови московсько-більшевицьку культуру. Цим більшевики були би дуже вдоволені!

З якої то причини публика так цікаво слухала відчитів старокраєвого священика? Прямо тому, що він, яко очевидець і учасник народного горя, пережитого за час війни і по війні, говорив із серця й до серця народу. Свою палку любов до рідного краю лектор живцем переливав у серця слухачів, котрі сильно стужилися за рідним краєм. Усім якось ставало безмежно жаль, що всі народи, меньші числом і меньше культурні, осягнули свою самостійність, а ми ні. Якраз за цю любов до рідного краю, до рідного народу більшевики так божевільно ненавидять Українців і називають їх „темними парафіянами", „буржуями", хоч це всі робітники пролетарі. Та в більшевиків лиш той пролетар, що любить Москву, а плює на все рідне.

Більшевики дуже люті, що люди перестали з виваленим язиком слухати про більшевицькі грушки на вербі, а думають вже більше про себе й про свою рідну батьківщину. Тому більшевики смертельно ненавидять кождого Українця, котрий любить самостійну Україну.

А знаєте, кого люблять більшевицькі святці? Вони кажуть, що свідомих робітників. А кого-ж вони зараховують до свідомих робітників? Перш усього Івана Дурненка, що стався через свою дурноту і дике поведенне посміховиском серед Нюарчан. Він плює на Україну і на всіх українських діячів. Він з лайкою хотів накинутись і на о. Копачука, але люди скоро заткали йому писок, так що йому привиділося, що всі крісла на нього летять, хоть то тільки сусід утирав собі долонею піт з чола й повів рукою троха заблизько носа більшевика, мабуть не догадуючися, що в Івана Дурненка таке заяче серце...

Приглянься дальше, чому „Укр. Щоденні Вісти" вважають о. Копачука таким злочинником, що більшевицька шибениця, або розстріл чрезвичайки це булаб для нього заслужена кара. Бож то й грішний той Копачук... Деж йому до більшевицьких праведників та угодників?! Що він православний батюшка, і коби ще так до того московський, то це ще би сяк так увійшло; вже задля московства наші більшевики йому простилиб! А то вдався настоящий хахол, мазепинець, хоч може й соціяліст та притім український націоналіст! „О, падлец! Под стенку с нім!" — ревуть „Щодені Вісти" на ціле горло.

На щастє тут більшевицькі руки закороткі, тому мусять вони вдоволитися грубою вуличною лайкою на о. Адміністратора. І лають вони його передовсім „попом", „реакціонером", „не здібним до революції", „чорносотенцем", кілька разів навіть „падлюкою" і чим хочете, бо в більшевиків самих нема ні чести ні сорому, тому нібито чомуб і другого шанувати? Це не по більшевицьки!

Річ ясна, що ніхто не стане вірити більшевикам, що всі попи реакціонери, так як ніхто не стане твердити, що всі шевці полатайки. У всякому стані є люди на місці і є люди ледащі. Щодо о. Копачука то, о скільки ми бачимо, він дуже корисно відріжняється майже від усіх священиків, яких ми досі знали. Між реакціонерів, чорносотенців та падлюків зараховали його аж наші московські мальчики. Наш нарід його яко такого не знає. Яко син селянина чорнороба, здобував він свою освіту під найтруднійшими обставинами. Вже яко студент стояв по стороні рідного народу в боротьбі з можновладцями. Цілий свій вік працював серед робучого народу й від нього ніколи не відступав. Через те він є знаменито обізнаний з потребами й духом народу. Своєю культурною просвітною працею зробив він для добра свого народу богато більше ніж усі більшевицькі герщти та крикуни на купу. А демократичність лежить у реальній роботі, яку о. Копачук зробив для народу, а не в пустім та голоснім крику мальчиків, з якого нікому ніякої користи. Судім дерево по овочах, а чоловіка по його роботі! В більшевиків демагогічний крик, а в о. Копачука демократична робота! А рішає робота, не крик! Про його наскрізь демократичні переконання і щиру любов до українського трудящого народу свідчать його золоті слова з його першого пастирського листу в Америці, оголошеного в „Дніпрі" в червню ц. р., де він каже між иншим виразно: „Однак притім нігде й ніколи не забуваймо, що відколи в бігу історії висші верстви в зрадницький спосіб покинули наш нарід, відтоді в нашім народі осталася лиш одна-однісенька партія, що творить цілий наш нарід, а то: партія робітників-чорноробів, партія трудящого люду, що на своїх кремезних плечах двигає всю пишну культурну будівлю." А тому, що він цеї засади притримується і в своїм щоденнім життю, то тішиться він повним довірем в найширших кругах українського робітництва. В цім напади більшевиків не всилі йому щонебудь пошкодити, але радше йому поможуть.

Та вже до бішеної злости доводить більшевиків те, що „попи думають сегодня підшиватись під науку". Щодо о. Копачука то ми бачимо ясно, що він не потребує підшиватися під науку, бо він і посідає цей найдорогоцінніший скарб у найбільшій мірі. І найпоганіша лайка й найбільш простацьке поведенне більшевиків не всилі йому цього відібрати. Тимбільша честь і пошана належаться о. Копачукови, що він з цим даром не ховається, а уділяє його щедро широким масам українського робітництва, що то його так дуже потребують. Отець Копачук перейшов не лише всі школи, але також гіркий досвід і тернистий шлях життя, тому не потребує аж підшиватися під науку, котру в дійсности має.

На ділі підшиваються під науку більшевики, бо її не мають, а лизнувши щось троха з соціялістичних тандитних брошурок, виступають перед народом як викінчені вчені, котрі по більшій части й шкільного порога не переступили! Та на щастє наші українські робітники вже попалались на більшевицьким гумбугу! Вони вже вижидали послухати поважніщих людий. Смішно, що мальчики ставляться зі своєю порожною головою до науки о. Копачука. Це мимоволі нагадує те смішне поведенне жаби, котра наставляла й собі ногу, як побачила, що коня кують. Аджеж відчити о. Копачука розумів кождий, навіть і неписьменний, а відчитів більшевика ніхто не міг розібрати, навіть і люди добре очитані. Чи може тут також завинив о. Копачук, що більшевики не вміють до народу говорити, що нарід їх не розуміє? Проте більшевики хотять, аби найдурнійшого більшевика, що не вміє букви намацати, вважати вченим, професором і фільософом та його побожно слухати; а найвисше вченого й найрозумнійшого небільшевика брати під ноги і мати його за „темного парафіянина".

Та не лиш науку хотять більшевики зарезервувати виключно для себе; вони хотять також, аби народні робітничі маси нікого більше не слухали, лиш московських мальчиків. А тут о. Копачук допустився злочину, що без їхньої згоди кинувся на свою руку між маси робітників, і то ще в такі маси, які його радо слухають. Такий крок о. Копачука являється в очах більшевицьких вершком буржуазної нахабности, і то тимбільше, що він очевидно підкопує і нищить більшевицький вплив. А це їх найбільше болить! Тому вони, як потапаючий ножа, хапаються найогиднішої лайки супроти о. Копачука, котрий зрештою не виступав проти ніякої партії. Певно, що ці виводи, які представляють справу в правдивім світлі, роздразнять мальчиків ще гірше і спонукають їх до ще більшої лайки, але вона якраз причиниться до витверезення українського робітництва й до пізнання правдивої низької вартости цілої більшевицької роботи тут серед американських Українців.

Я, яко предсідатель на згаданих відчитах о. Копачука, удостоївся також неласкавої уваги більшевиків. На цілім світі ріжні товариства мають предсідателя для утримання порядку. А в більшевиків якраз противно! Вони кажуть, що саме предсідатель повинен був робити більшевицьку галабурду, або слід йому було позволити, щоби більшевик Іван Дурненко поводився не як між людьми, але як на толоці між безрогими. Я, яко предсідатель, сповнив тільки свій обовязок і задержав взірцевий порядок на всіх відчитах. Це страх укололо більшевиків і тому скажені більшевицькі „Щоденні Вісти" трактують мене такими вуличними назвами, як „темний парафіянин", „ідіот", „анальфабет" і т. п.

У більшевиків лише той є свідомим робітником, хто вміє другому розвалити голову, почислити ребра і ричати на вічу як худоба; а люди, що поводяться як люди, це в очах більшевиків „ідіоти", „темні парафіяни", „анальфабети" і т. п. — хоч би вони духово й морально стояли Бог зна як високо.

Гринько Дорошенко,
член У. Н. Союза.

В КОЖДІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИННА НАХОДИТИСЬ ЧАСОПИСЬ „СВОБОДА".

6 МІСЯЦІВ ТЮРМИ.

Ми доносили, вже що ковельське старостно на Волині засудило Марка Луцкевича адміністраційним порядком на шість місяців тюрми за неприняття ним приватного письма написаного в польській мові та за домагання, щоби власти уживали зі сторонами української мови.

Тут подаємо, як історичний документ, дословний переклад протоколу, списаного польським адміністраційним урядом з Луцкевичем у формі питань і відповідей. — Цей славний протокол звучить:

— Чому ви не приняли письма шкільного інспектора з запрошенням прибути до нього в ціли обговорення в а ж н и х справ?

— Тому, що українська мова є рівноправна на Волині і що п. інспектор, як інспектор не тільки польських, але і українських шкіл, є обовязаний знати українську мову, а також тому, що в часі свого побуту в Ковлі премєр міністрів Вітос зазначив, що українська мова є рівноправна з польською мовою.

— Чи ви зазначили, що відмовляючи прибуття на запрошення інспектора і мотивуючи свою відмову тим, що ви не маєте нічого до обговорення з п. інспектором, „що ділає на шкоду українського шкільництва", ви допустилися кари-гідного вчинку, а саме обиди урядника в часі виконування його службових обовязків?

— Не бачу в тому обиди, що я написав, що інспектор ділає на шкоду українського шкільництва, а це тому, що уважаю, що се правда, і про що було написано в польській пресі, в „Роботнік-у", як також в українській пресі, а далі на зїзді польсько-української інтелігенції в 1921 р. в Луцьку, де було виразно, що шкільний інспектор ділає на шкоду українських шкіл. Крім цего я уважав, що шкільний інспектор не є адміністраційною владою, а тимсамим я не був зобовязаний являтися його завізвання, коли я не хотів з ним говорити.

— Чи знали ви, що ваші жадання предстaвлени іна письмі п. шкільному інспекторові, щоби всі письма, адресовані до вас були писані в українській, а не в польській мові — спротивляються зарядженню волинського воєводи, виданому 21. мая 1920 р. на основі зарядження вищої влади?

— Про зарядження воєвідства я знав. Не вважав його одначе за міродатне, бо премєр міністрів Вітос, в часі свойого побуту в Ковлі, зазначив, що українська мова на Волині є урядовою мовою на рівні з польською. Я вважав за відповідне примінюватися до вказівок п. Вітоса, а не до зарядження воєвідства, яке є нищою інституцією. Вважаю, що, як Українець, маю право жадати, щоби тут на Волині урядові інституції звертались до мене в українській мові, що вважаю за мій національний обовязок.

— Чи ви вважали, що сама форма вміщення зґаданих уваг на урядовому, в чемній формі написаному письмі п. шкільного інспектора, є обидою для уряду, як не приняте у відносину поміж культурними людьми?

Я хотів зазначити п. інспекторови, що письма від нього не хочу приняти, бо не мав з ним нічого до обговорення. Рівночасно додав, що було це на полі і я немав чорнила.

— З яких мотивів ви не отавилися на урядове завізвання старостства?

З цеї причини, що завізвання було в польській мові, а я як Українець, вважав, що воно мусить бути написане до мене в українській мові і присланого завізвання не хотів читати.

— Чи ви знали про це, що факт неставлення з вимінених через вас мотивів є каригідною обидою старостства, яке репрезентує польську власть у повіті?

— Через неставлення на завізвання я не допустився обиди старостства, а зробив це з цеї причини, що старостно мене обидило, звертаючися до мене в польській мові. Я думав, що коли я не прийму завізвання старостства, то воно перепише завізвання і перешле мені його в українській мові. Зробив цего, щоби примусити старостство до уживання української мови.

— З якої причини позволили ви собі, на урядове завізвання старостства, на невідповідний напис, як що до змісту так і що до форми, жадаючи, щоби старостство писало до вас в українській мові?

— Жадав, щоби старостство писало до мене письма в українській мові з вище поданих причин. А що до форми напису, я не вважав його за нечемний.

— Чи був такий факт, що ви відмовилися від приняття письма від маґістрату, з цеї причини, що воно було в польській мові?

— Так було.

— Чи ви й на далі маєте намір відмовлювання надсилаємих вам через державні і комунальні інституції письм у польській мові?

— І на далі. Від державних і комунальних інституцій на Волині письм в польській мові приймати не буду.

— Чи це правда, що ви були переводчиком з полької мови на українську?

— З кінцем 1920 р. і з початком 1921 р. присилано мені зі старостства письма, які я перекладав.

* * *

На основі цего протоколу засудило старостно в Ковлі Марка Луцкевича адміністраційним порядком на 6 місяців вязниці!

Проти цего засуду вніс М. Луцкевич через адвоката д-ра Льва Ганкевича рекурс до воєвідського уряду в Луцьку.

(Вперед).

ДЕ ПРАВДА?

Польські газети писали, ба і тепер пишуть про якісь переговори Поляків з Українцями в справі Сх. Галичини. Щоби баламуцтво не ширилося, ми розслідивши основно цілу справу, подаємо отсе до відома наших читачів, за що беремо повну відвічальність. Ніяких переговорів не було і нема. А сплетня в польських газетах пішла от-звідки: Вислання польських політиків прийшов до чотирох визначних Українців у Львові, щоб — як говорив — навязати знакомство, пізнати бажання Українців і знайти таку групу людей, якаб була склонна переговорювати з Поляками про взаємини Поляків і Українців. На те відповіли йому львівські Українці, що в Галичині ніхто не має повновласти говорити про такі речі з Поляками. Повновласним Українців є Др. Евген Петрушевич, і він знає, яку має дати відповідь Полякам. Щодо Українців в краю, то всі вони уважають Сх. Галичину за справу міжнародну.

Зі Львова поїхав польський висланник до Станіславова, але там дістав таку саму відповідь, що й у Львові. На тім справа скінчилась. — І ми ще раз перестерігаємо наших читачів, щоб сплетням про укр.-польські переговори не вірили, бо в Галичині нема ані одного Українця, що має довіре громадянства, котрийби був склонний запуститися в якінебудь переговори з польськими політиками.

„Укр. Голос".

ЩО ПИШУТЬ ПОЛЯКИ ПРО ПОЛЬСЬКУ ПОЛІЦІЮ?

Одна польська газета таке пише про польську поліцію: „Державна поліція, замість стежити за порядком, виконання розпорядків, слідженням за злочинцями, дістає тайні обіжники і накази, щоби доносила, які в її окрузі розходяться часописи, до яких партій належать громадяне. В одному з останніх тайних обіжників приказано поліції стежити, що говорять священики на проповідниці. Ганьба тим, що видають такі прикази. Не є вони кращі від царських оправців і катів".

РУХ У ВІДДІЛАХ У. Н. СОЮЗА.

СТЕПЛЕТОН, Н. Й. Бр. св. Михаїла, від. 211, повідомляє, що річний мітінґ відбудеться о 3-тій годині пополудни в неділю, 11. вересня, в гали під ч. 76 Ґордон стріт. На порядку нарад вибір нового уряду. Неявившийся член заплатить кару 50 цнт., а уряди $1.00. — А. Рудяк, предс.; Д. Карпюк, секр.

РОЧЕСТЕР, Н. Й. Тов. „Вільні Козаки", від. 316, повідомляє, що надзвичайний мітінґ відбудеться о годині 7.30 вечером в четвер, 8. вересня, в гали Просвітного Кружка під ч. 337 Ремінґтон стр. На порядку нарад буде голосовання над уходжанням статутом товарицького дому і наради щодо дальшого розвою сего дому. Буде також справа галицьких бондів. Неявившийся член заплатить кару після статута. — Д. Братусь, предс.; В. Гуранський, секр.

ШІКАҐО, ІЛЛ. Бр. Рождества Пресв. Богородиці, від. 259, повідомляє, що тривкартальний мітінґ відбудеться о 7-мій годині вечером в четвер, 8. вересня, в гали парохіяльній під ч. 4954 улиця Савт Ппейнз На порядку нарад є важні справи до полагодження. Довгуючі члени мають вирівнати свої залеглости, бо в противнім разі будуть суспендовані. — В. Горинець, предс.; Е. Скородинський, секр.

ОРМРОД, ПА. Бр. св. Николая, від. 124, повідомляє, що річний мітінґ відбудеться о 5-тій годині вечером в суботу, 10. вересня, в гали Юрія Цапр під ч. 4 R. F. D., Box 205, Ormrod, Pa. На порядку нарад буде вибір нового уряду, звіт касовий і много інших справ. Неявившийся член заплатить кару 50 цнт., а уряди $1.50. — Д. Бада, пр.; Н. Вішук, секр.

ЕЛІЗАБЕТ, Н. ДЖ. Бр. св. Михаїла, від. 142, повідомляє, що чвертьрічний мітінґ відбудеться о 7-мій годині вечером в суботу, 10. вересня, в гали під ч. 83 Лівінґстон стр. На порядку нарад є важні справи братства і касовий звіт контрольної комісії. Неявившийся член заплатить 50 цнт., а урядник 50 цнт. — Ю. Шевчук, предс.; А. Дроняжевський, секр.

LAWRENCE, MASS.

МІЖНАРОДНИЙ ПОЛЕВИЙ ДЕНЬ

буде уладжений заходом Промислового Відділу Y. M. C. Ass'n (Християнське Стоваришення Молодих Мущин) в Lawrence, Mass. дня 17-го вересня 1921 р.

У сім полевім здвизі возьмуть участь групи зі всіх народностий і лише мущини чужинецького походження можуть голоситись. Менеш свої груп до взяти участи у сім здвизі лише самі чужинці будуть допущені як видці на поле фестину в O'Sullivan Park при Water St., Lawrence. Не платиться нічого за участь. Всі зголошення щодо участи мусять бути зголошені до 15-го вересня, а не пізнійше. Зголошення до участи мусять бути виповнені на спеціальних друко-формах зв. Entry Blank а сі можна дістати в бюрі Y. M. C. Ass'n, у власнім будинку під ч. 40 Lawrence St. Lawrence, Mass., у секретаря Індустріяльного Департаменту, Geo. E. Lombard.

В програму фестину Полевого Дня входять слідуючі забави: Гра в м'яч. Концерт банди. Кловни і ріжні майстри жартів за сміху.

Одиниці і групи, які зголосяться до участи мусять вписати на виданім їм друко-формі слідуючі точки програми, в яких вони хотіли попробуватися: Стрілання. 100-ярдовий віддаль. Біг і широкий скок. Насильне здобування між двома групами силачів, яких буде по 10 мущин по кождій стороні. Триножні перегони. Перегони в мішках 100-ярдові костюмові перегони, з показом кождої національности (виступаючі в сій точці мусять бути вбрані в народний стрій). Одномилевий біг. Зводжене борби: 125-фунтова кляса, 126 до 136 фунт кляса і 37 фунт. кляса. Беручі участь в борбі мусять подужуватись після принятих правил в борбищі. Ріжні забави. Кидання пиками між двома групами по 7 мущин кожда. Здвиг розпічнеться точно о годині 1.30. Вартісні нагороди розписується всім побідникам. Вимагані убрання перегони.

ТЕАТРАЛЬНІ ПРЕДСТАВЛЕННЯ

В сій рубриці містимо оголошення театральних представлень, концертів забав, не подаючи у них точок програми, імен осіб беручих участь і бідових покликів).

Ціна одної стрічки 10 центів.

ALLENTOWN, PA.

За старанням Співацько-Драматичного Товариства відограє представлене

ВИХОВАНЕЦЬ

В СУБОТУ І НЕДІЛЮ, ДНЯ 10. і 11. ВЕРЕСНЯ 1921 Р.

в гали парохіяльній, 803 Н. Фронт ул. Початок о годині 7-ій вечером. Весь дохід на Укр. гр.-кат. Церков.

ВСТУП 35 ЦНТ.

Управитель: Гр. Пипюк.

Проситься о численну участь.

08і10 КОМІТЕТ.

MINNEAPOLIS, MINN.

Український Аматорський Кружок відограє представлення під заголовком „БЕЗТАЛАННА", драма в 5-ох діях в неділю, дня 11. вересня 1921 р. в гали церковній на розі 6th Avenue і University N. S. Початок о годині 7-ій вечером. Перед і в перервах представлення буде грати Укр. Банда. Запрошуємо всіх Українців численно з Мінеаполіс і околичних місцевостий. — КОМІТЕТ. 08-09

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ.

Оголошення женитьби не приймається. — За одноразове оголошення в сій рубриці платиться 2 цнт. від слова. За більше разів по 1½ цента за слово за кождочасне помішення. Дворазове оголошення з 5 стрічок $1.00.

АКУШЕРКА АНТОНИНА ЛАСОНЬОВА повернула до Ню Йорку під 139½ E. 4th St. і уділяє помочи в жіночих терпіннях як давнійше. 02вс11

Хто знає де живе ЯЦЬ МАКОГІН з Вязови, пов. Жовква, Галичина, проситься донести на адресу: DIPLOMATIC REPRESENTATIVE OF GALICIA, 1901 Columbia Rd., N. W. Washington, D. C. Запитує український інвалід. 07-09

САЛЬОН, ВЕЛИКА ГАЛЯ ДО ТАНЦІВ І ГАЛЯ НА МІТІНҐИ, в гарнім домі, де є дуже великий рент. Бизнес добрий, де богато людий побогатило дуже дешево на продаж. Недалеко Перт Амбою, де є великі фабрики, котрі випдачують добрі, робітникам кожди неділю гроші. Хто має кусок поля для сей бизнес буде нейда а робітники відвідують щодня сей сальон. По інформації писати на адресу: „BUSINESS", 83 Grand St., Jersey City, N. J. 07і09

Пошукую ПАРАСКИ ВОДЗЯНСЬКОЇ (по мужу пишеся Читайло) Довший час перебувала обое в Ютиці, Н. Й. Від довшого часу не маю від них ніяких чутки. Хтоби знав їх місце перебування або вони самі, прошу зголоситись у важній справі до брата: NYKOLA WODZIANSKY, 2450 W. Cortez St., Chicago, Ill. 08-09

Пошукую свого брата КИРИЛА БУЛЬБАК, родом з Городниці, повіт Скалат. Він сам або хто його знає зволить зголоситися на мою адресу: JOHN SZEWCZUK, 421 E. Lloyd St. Shenandoah, Pa. 08-09

ПОТРІБНО до руської сімії женщини в дозрілім віку або бездітну вдову. Гарне місце і добра платня для відповідної женщини. Голоситься листовно, пишучи свою адресу: A. GURICH, 1050 Simpson St., New York, N. Y. 08-09

НА ПРОДАЖ ҐРОСЕРНЯ.

З причини виїзду до краю, хочу продати ґросерню і делікатесен стор. При сторі є дві кімнати до мешкання. Українці мають першенство купити цей стор. Інтересовані прошу голоситися на адресу: 607 East 16th St., New York, N. Y. 08-09